

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Білоцерківський національний аграрний університет
Освітня програма	12321 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Білоцерківський національний аграрний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	12321
Назва ОП	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Ткачук Валентина Віталіївна, Янковський Валерій Андрійович, Охріменко Ігор Віталійович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	06.05.2021 р. – 08.05.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП https://education.btsau.edu.ua/sites/default/files/DOC/acreditacia/vidom_samoocin_pidriemnictvo.pdf

Програма візиту експертної групи https://education.btsau.edu.ua/sites/default/files/DOC/acreditacia/prog_vizitu_pidpriemnictvo.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-професійна програма “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” за спеціальністю 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в Білоцерківському національному аграрному університеті у обсязі 240 кредитів ЄКТС розроблена у відповідності зі Стандартом вищої освіти України та законодавством України в сфері вищої освіти групою розробки, до якої входять представники університету та роботодавці. Цілі даної ОПП та її фокус відповідають стратегії та пріоритетам розвитку БНАУ. ОПП була розроблена в 2017 р. і з того часу досить активно розвивається. Остання редакція ОПП ґрунтується на стандарті спеціальності, враховує потреби основних стейкхолдерів, має яскраво виражений галузевий аспект і орієнтована на регіональний ринок праці. В процесі акредитаційної експертизи ЗВО проявив відкритість та бажання вдосконалювати і розвивати дану ОПП. Обсяг ОПП та окремих її освітніх компонентів відповідає чинним вимогам законодавства для освітнього ступеня «Бакалавр». Правила прийому на навчання за ОПП є чіткими і зрозумілими та оприлюдненими на офіційному веб-сайті. Кадровий склад ОПП достатньо професійний, відповідає усім формальним вимогам, має досвід міжнародної роботи та стажувань, використовує сучасне матеріально-технічне забезпечення (в т.ч. й Moodle) та підтримує високі стандарти щодо формування культури академічної доброчесності. Форми та методи навчання за ОПП дозволяють досягти заявлені цілі та ПРН. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання для студентів є чіткими, зрозумілими та належним чином доводяться до відома здобувачів. Освітнє середовище є безпечним для здоров'я та життя, задовольняє основні потреби викладачів та здобувачів. В ЗВО існують чіткі, зрозумілі правила і процедури, що визначають права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. За результатами акредитаційної експертизи було встановлено, що дана ОПП та процес її реалізації загалом відповідають усім критеріям Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм. ЗВО та представники ОПП мають чітке бачення та перспективи її розвитку, які полягають розширенні мережі баз практики та філій кафедри на виробництві; запровадженні навчання за дуальною формою освіти; активізація процесів інтернаціоналізації за ОП; започаткування Клубу випускників ОП. Експертною групою було надано рекомендації, спрямовані на усунення слабких сторін, які не є визначальними для загальної оцінки даної ОПП.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильними сторонами даної освітньої програми є чіткий зв'язок цілей ОП з місією та стратегією ЗВО; зацікавленість роботодавців у випускниках; яскраво виражений галузевий аспект; регулярні анкетування стейкхолдерів та формування на основі їх запитів цілей і результатів ОП; використання досвіду аналогічних вітчизняних та закордонних ОП. Форми та методи навчання і викладання відповідають принципам студентоцентрованості. Систематичність моніторингу, оцінки, удосконалення ОП та ОК. Практика участі НПП кафедри у науковому супроводі виробничих проектів. Створені умови для розвитку необхідних компетентностей, наукової роботи здобувачів завдяки участі у наукових гуртках, Науковому товаристві студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених, конференціях. НПП мають достатній науковий рівень та міжнародний досвід як у публікації результатів досліджень, стажувань так і участі у міжнародних заходах різного рівня. Якісний рівень та вмотивованість до професійного розвитку академічного складу дозволяє забезпечити досягнення цілей ОП та програмних результатів навчання. Ефективна практика залучення роботодавців до освітнього процесу, практичної підготовки, наукових заходів. Дієвисті системи стимулювання розвитку викладацької майстерності НПП університету. Студентське самоврядування має високий рівень комунікації із керівництвом факультету та університету в цілому, для врахування поточних потреб здобувачів та вирішення існуючих проблем. В закладі освіти регламентовано питання навчання осіб з особливими умовами та є у наявності матеріально-технічна база для цього (пандуси, вбиральня). У БНАУ діє чітко регламентована політика та процедури щодо вирішення конфліктних ситуацій, надання соціальної та психологічної підтримки здобувачам вищої освіти. Достатня прозорість та публічність основних нормативно-правових документів, що регламентують діяльність ЗВО та його структурних підрозділів, а також процедур, що забезпечують та регулюють освітній процес в ЗВО і на ОП.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

До слабких сторін можна віднести той факт, що на фокус-групах зі стейкхолдерами досить незначна їх кількість проявила бажання надавати предметні рекомендації щодо поліпшення ОП, що свідчить про необхідність активізації такої співпраці. Щоб створення каталогів вибіркового дисциплін не сприймалося як обмеження вибору рамками такого каталогу, рекомендуємо в їх описі вказувати, що ці переліки є орієнтовними, а вибірковість стосується усіх ОК, що викладаються в ЗВО. Оскільки, на думку ЕГ практика з фаху на 1 курсі недостатньо узгоджена із дисциплінами, що вивчалися, рекомендуємо цей зв'язок привести у відповідність. Рекомендується розширити практику використання інноваційних та інших сучасних методів та технологій навчання, забезпечити викладання фахових дисциплін ОП англійською мовою науково-педагогічними працівниками з фаховою лінгвістичною підготовкою, НПП щороку оновлювати перелік рекомендованих літературних джерел у робочих програмах та програмах практик. Активізувати та підвищити результативність інтернаціоналізації освітнього процесу на рівні здобувачів освіти саме з аналогічної або ж максимально наближеної ОП. ЕГ рекомендує розширити перелік забезпечення вказаної ОПП навчально-науковою літературою та екземплярами фахових періодичних видань саме іноземних видавців. Також експертна група рекомендує керівництву БНАУ врахувати потреби здобувачів ОПП щодо відкриття додаткових зон відпочинку у навчальному корпусі Економічного факультету при реалізації майбутніх

соціальних проектів. Не усі стейкхолдери беруть активну участь в удосконаленні ОП, тому рекомендується активізувати цей процес. Відсутнє відкрите розміщення інформації щодо зауважень та пропозицій роботодавців та здобувачів вищої освіти по проекту ОП. Рекомендовано оприлюднювати після громадського обговорення проект ОП, таблицю із пропозиціями стейкхолдерів, результати та форму громадського обговорення, а також результати проведених опитувань.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (зі змінами 2019 та 2020 рр.) має чітко сформульовані цілі, які полягають у підготовці висококваліфікованих фахівців, що володіють загальними і спеціальними компетентностями, необхідними для ефективного розв'язання завдань інноваційного розвитку у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО, відображених у Стратегії розвитку Регіонального університетського центру БНАУ на 2020-2025 роки (<https://cutt.ly/BcVYnoZ>) та Стратегії розвитку БНАУ до 2025 р. (<https://cutt.ly/IcVYHA7>). Зокрема, місією ЗВО є підготовка висококваліфікованих фахівців нового покоління для сталого розвитку сфери аграрного виробництва шляхом надання освітніх послуг відмінної якості, дотримання високих стандартів у викладанні, науковій і професійній діяльності. Стратегічною метою БНАУ є створення привабливого освітнього середовища для студентів, досягнення лідерства у сфері аграрної освіти і науки України, забезпечення гідної позиції у державних та європейських рейтингах закладів вищої освіти за якістю освітніх послуг, що цілком узгоджується з цілями ОП.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Цілі освітньої програми та її програмні результати навчання належним чином визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін. Так, даний факт було засвідчено на зустрічі з роботодавцями – представниками ТОВ «Сквирський комбінат хлібопродуктів», ТОВ "Білоцерківський завод «Трібо», ТОВ «АТБ-Маркет», Узинської ОТГ. Відмічено це було і Чаусом І.В. - виконавчим директором Білоцерківської міської організації роботодавців, членом регіональної Ради професійної освіти Київської області, помічником президента Київської обласної Торгово-промислової палати. Про залучення стейкхолдерів до формування цілей та програмних результатів навчання свідчать відгуки-рецензії на ОП, а також моніторинг результатів освітнього процесу, аналізу відповідності випускників ОП вимогам роботодавців згідно з Процесною моделлю управління якістю освіти в Білоцерківському НАУ (<https://cutt.ly/JcV9DeW>). В ЗВО існує практика залучення до формування ОП здобувачів освіти, що підтверджується результатами анкетування (<https://cutt.ly/Pj1BByD>). Що стосується даної ОП, то в процесі спілкування зі здобувачами було виявлено, що їх пропозиції розглядаються і переважно враховуються, наприклад, щодо введення деяких нових дисциплін, зокрема, «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків», «Формування бізнес-моделі підприємства» та ін. Під час фокус-груп зі здобувачами даної ОП та студентським самоврядуванням було підтверджено ефективний механізм впливу студентів на формування цілей та програмних результатів ОП. Інтереси академічної спільноти враховуються: за допомогою матриці опитувань (<https://cutt.ly/IjJ5oIq>). Таким чином, ЕГ зробила висновок, що залучення стейкхолдерів до формування та удосконалення ОП носить реальний характер і здійснюється на постійній основі.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі даної ОП та програмні результати навчання сформовані з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності та ринку праці. Зокрема, під час зустрічей з роботодавцями було виявлено, що значну частину інформації про ринок праці розробники ОП отримують від роботодавців та випускників програми (<https://cutt.ly/ikeUgFr>). Врахування тенденцій розвитку спеціальності та ринку праці підтверджується включенням до ОП дисциплін «Організація аграрного виробництва», «Екологічна політика», «Управління інноваціями», вивчення яких покликане сформувати

конкурентоздатних фахівців зі спеціальності. Також, слід зазначити, що це вже третя редакція ОП, що зумовлено саме наближенням її до тенденцій розвитку спеціальності та ринку праці. Регіональний аспект підтверджується аналізом нинішніх тенденцій на ринку праці регіону. ОП задовольняє кадрові потреби Київщини, оскільки підготовка фахівців здійснюється з урахуванням перспектив, визначених Стратегією розвитку Київської області на 2021-2027 рр. (<https://cutt.ly/ZjZoclQ>) та Програмою соціально-економічного та культурного розвитку Білоцерківської міської територіальної громади на 2021-2023 рр. (<https://cutt.ly/pjZo7xk>). Галузевий контекст ОП виявляється в тому, що вона реалізується в аграрному ЗВО, тому має низку ОК, спрямованих на формування знань та умінь саме в аграрній сфері. Відповідно при працевлаштуванні в підприємства агросфери, яких на Київщині досить багато, випускники ОП мають конкурентні переваги. Що стосується досвіду аналогічних вітчизняних ОП, то було вивчено низку ОП з таких ЗВО як КНЕУ та НТУ «Дніпровська політехніка»; ННІ «Каразінська школа бізнесу» та КНУ імені Тараса Шевченка; Сумського НАУ. Зарубіжний досвід вивчали за програмою Business Administration в Afyon Kocatepe University (Туреччина) та за програмою «Управління бізнесом» Поморської Академії м. Слупськ. Викладачі, що викладають на ОП, мають досвід міжнародного стажування, що також впливає на формування цілей та програмних результатів ОП. В результаті було вирішено додати до мети ОП інноваційний аспект, як такий, що нині визначає спрямованість кращих вітчизняних та зарубіжних ОП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Освітня програма розроблена відповідно до стандарту вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. Це забезпечується переліком компонент ОП, послідовністю вивчення дисциплін, зв'язком програмних компетентностей і ПРН, відповідністю програмних компетентностей компонентам ОП. Також слід відзначити повну відповідність ПРН передбачених в ОП пункту 7 Стандарту «Програмні результати навчання», що дозволяє досягти результатів навчання, визначених у стандарті вищої освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильними сторонами даної освітньої програми є чіткий зв'язок цілей ОП з місією та стратегією ЗВО; зацікавленість роботодавців у випускниках; яскраво виражений галузевий аспект; регулярні анкетування стейкхолдерів та формування на основі їх запитів цілей і результатів ОП; використання досвіду аналогічних вітчизняних та закордонних ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

До слабких сторін за критерієм 1 можна віднести той факт, що на фокус-групах зі стейкхолдерами досить незначна їх кількість проявила бажання надавати предметні рекомендації щодо поліпшення ОП, що свідчить про необхідність активізації такої співпраці.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

За результатом експертизи ЕГ зробила висновок, що в цілому є відповідність освітньої програми за критерієм 1. Цілі ОП є чіткими і відповідають місії та стратегії ЗВО. Визначення цілей відбувалося з врахуванням інтересів стейкхолдерів, про що свідчить постійний контакт з ними. ОП розвивається в руслі тенденцій розвитку спеціальності, про що свідчить вивчення вітчизняних ОП за цією спеціальністю та зарубіжних ОП за подібними спеціальностями. Галузевий аспект достатньо виражений. ОП дозволяє досягти програмних результатів навчання, визначених стандартом, на що вказують запити роботодавців на випускників. Враховуючи наведені вище факти і докази, ЕГ вважає, що відповідність ОП за критерієм 1 відповідає рівню В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньо-професійної програми “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” за спеціальністю 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” галузі 07 “Управління та адміністрування” за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти становить 240 кредитів ЄКТС, що відповідає ст.5 ЗУ “Про вищу освіту” та Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”, затвердженого наказом МОН України № 1243 від 13.11.2018 р. Обсяг вибіркових ОК становить 25 % від загального обсягу (60 кредитів), що відповідає ст. 62 ЗУ “Про вищу освіту”.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОП має чітку структуру - загальні та спеціальні компетентності органічно поєднані в єдиний комплекс знань та умінь. Усі ПРН забезпечено обов'язковими ОК, які поділяються на цикли: загальної підготовки (25,5%), професійної підготовки (66,1%), практичної підготовки та атестації (8,4%). Структурно-логічна схема наведена в ОП у формі, що дає можливість чітко прослідкувати взаємозв'язки між освітніми компонентами. Так, ми можемо бачити, що дисципліни гуманітарного спрямування (Історія України, Українська мова, Соціологія), знаходять своє продовження у вивченні таких дисциплін як Філософія та Право, що дозволяє сформуванню ПРН з комунікацій, етичних та культурних цінностей суспільства, зміцненню демократичних та соціальних основ держави. Дисципліни загальноекономічного характеру (Історія економіки та економічної думки, Економічна теорія, Мікроекономіка, Макроекономіка) закладають фундамент для таких практичних дисциплін як Економіка підприємства, Економіка і організація торгівлі, Економіка і організація інноваційної діяльності, Економічний аналіз, що в свою чергу мають тісний зв'язок з власне фахоформуючими дисциплінами «Підприємництво», «Торговельне підприємництво», «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків» та ін. Матриці «результати-компетентності» та «компоненти-результати» подані коректно. Разом з тим, блок пропонує вибіркових дисциплін містить лише дисципліни професійної підготовки, дисципліни загального циклу в ньому не пропонуються. ЗВО аргументував це тим, що будь-які професійні дисципліни інших спеціальностей, обрані здобувачами в якості вибіркових, для даної спеціальності будуть вважатися загальними. ЕГ погоджується з цим доводом лише частково, оскільки вважає, що власне загальні ОК та професійні ОК з інших спеціальностей не є тотожними.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми в цілому відповідає предметній області визначеної для неї в стандарті спеціальності. Він дозволяє сформуванню необхідний перелік загальних компетентностей та достатнє вивчення циклу професійної підготовки. Так, загальноекономічну підготовку забезпечують такі ОК циклу загальної підготовки як «Історія економіки та економічної думки», «Економічна теорія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка»; фахову підготовку – ОК циклу професійної підготовки: «Вступ до спеціальності», «Підприємництво», «Товарознавство», «Стандартизація, сертифікація та управління якістю», «Економіка підприємства», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», «Безпека товарів і довілля», «Біржі та біржова діяльність», «Торговельне підприємництво», «Бізнес-планування», «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків», «Економіка й організація торгівлі», «Економіка й організація інноваційної діяльності». Галузевий контекст проявляється через вивчення дисциплін «Аграрні технології», «Економіка і організація агропромислових формувань» та ВК «Організація аграрного виробництва», «Екологічна політика». Вивчення робочих навчальних програм показало, що освітня програма відповідає потребам, які нині ставляться до фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Щоправда, на думку ЕГ, в ОП дещо занадто великий блок теоретичних економічних дисциплін, частина яких могла б бути об'єднаними.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Процедура формування індивідуальної освітньої траєкторії регламентується Положенням про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти в БНАУ (<https://cutt.ly/VjВHCr9>) та Положенням про вибіркові навчальні дисципліни у БНАУ (<https://cutt.ly/Qj11JsG>). Даними документами передбачено, що перелік вибіркових ОК не може

бути безальтернативним і він формується на етапі підготовки робочого навчального плану, в якому передбачена можливість включати дисципліни із інших ОП. Сукупність обов'язкових дисциплін становить нормативну складову освітньої програми, а вибіркова частина становить передбачені законодавством 60 кредитів ЄКТС, тобто 25 % обсягу ОП. Перелік вибірових дисциплін наведений у спеціальному каталозі і доводиться до відома студентів з першого року навчання. За словами представників ЗВО такі каталоги мають орієнтовний характер, оскільки студенти мають право обирати і ті дисципліни, що туди не включені. В результаті акредитаційної експертизи було встановлено, що студенти добре проінформовані про процедуру вибору та ознайомлені з місцем розташування переліку вибірових дисциплін. Формування індивідуальної освітньої траєкторії забезпечується і за рахунок вибору здобувачами місця проходження практики, самостійного визначення тематики індивідуальних завдань за навчальними дисциплінами; напрямку наукових досліджень. Можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії для здобувачів забезпечується і таким інструментом як встановлення індивідуального графіка навчання, що регламентується Положенням про індивідуальний графік відвідування здобувачами вищої освіти денної форми навчання в БНАУ (<https://cutt.ly/Nc4g8KU>). Додаткові можливості індивідуалізації освітнього процесу надає участь студентів у програмах міжнародної академічної мобільності та програмах подвійного дипломування. До елементів формування індивідуальної освітньої траєкторії в БНАУ слід віднести і можливість здобувачів зараховувати результати навчання, отримані в неформальній освіті, що передбачено Положенням про порядок визнання в БНАУ РН, отриманих у неформальній освіті (<https://cutt.ly/Uj1oKhe>). Разом з тим, на думку ЕГ, розробка каталогів вибірових дисциплін може сформувати хибну думку про те, що вибір дисциплін обмежується лише переліком наведеним в каталозі.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП і навчальним планом передбачено такі види практичної підготовки: практичні заняття згідно з РП навчальних дисциплін; наскрізна практична підготовка (15 кредитів ОК ОП). До практично орієнтованих ОК на даній ОП належать ОК циклу професійної підготовки: «Товарознавство», «Стандартизація, сертифікація та управління якістю», «Економіка підприємства», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», «Безпека товарів і довкілля», «Торговельне підприємництво», «Бізнес-планування», «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків». Також окремо слід відзначити ОК, що забезпечують галузевий аспект «Аграрні технології», «Економіка і організація агропромислових формувань». Методичне та організаційне забезпечення процесу проходження практики забезпечується Положенням про практичну підготовку студентів БНАУ (<https://cutt.ly/hveNxvH>). Наскрізна практична підготовка передбачає декілька видів практик: навчальна практика «Вступ до спеціальності» (1 курс), навчальна практика зі спеціальності (2 курс), навчально-професійна практика зі спеціальності (3 курс), виробнича бакалаврська практика (4 курс). Зустрічі з роботодавцями підтвердили проходження студентами практики та загальну задоволеність роботодавців практикантами. Зустрічі з випускниками дозволили виявити непоодинокі випадки, коли студент після проходження практики залишався там працювати, що також позитивно характеризує рівень практичної підготовки здобувачів. Проходження практики здійснюється на підприємствах, в організаціях та установах, з якими укладено відповідні договори. На сайті факультету розміщені переліки таких баз практик (<https://cutt.ly/JvjDpmU>), які постійно актуалізуються. Знайомство з ними також відбувається через виїзні екскурсійно-практичні заняття на підприємствах та організаціях. Спількування ЕГ зі здобувачами показало задоволеність здобувачів умовами за змістом практик, а також практичною підготовкою на ОП в цілому. ЗВО реагує на запити баз практики, зокрема, за результатами опитування у варіанті ОП-2020 було збільшено обсяги виробничої бакалаврської практики. Разом з тим, на наш погляд, виглядає не дуже переконливою необхідність практики «Вступ до спеціальності», з огляду на відсутність професійно спрямованих дисциплін на 1 курсі.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Освітньо-професійна програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» дозволяє випускникам ЗВО набути таких соціальних навичок (soft skills), як здатність до соціальної взаємодії (філософія, соціологія, історія України та української культури); відстоювати свої права (право); соціальну та екологічну відповідальність бізнесу (соціальна відповідальність бізнесу, безпека товарів і довкілля); фахову англійську комунікацію (іноземна мова); навички лідерства і делегування повноважень (менеджмент). ОК професійного блоку також розвивають певні соціальні навички, зокрема такі як стратегічне мислення, ініціативність, креативність, клієнтоорієнтованість, стресостійкість, готовність брати відповідальність за бізнес-рішення. В процесі акредитаційної експертизи було виявлено, що викладачі використовують досить потужний інструментарій до формування soft skills у здобувачів, як під час проведення аудиторних занять, так і в позанавчальний час. Так, на факультеті працює студентський науковий гурток, участь в якому дозволяє сформувати необхідне середовище для розвитку навичок презентації, комунікації та роботи у групі. Soft skills формуються і участю здобувачів у різних університетських заходах: «Управління часом – запорука успіху» (<https://cutt.ly/Pj17MA6>), День гідності та свободи (<https://cutt.ly/hjowouL>), «Дорожня карта розвитку підприємницької діяльності» (<https://cutt.ly/EjowIFr>). Навички працювати в команді формуються через реалізацію студентських проектів та участь в студентському самоврядуванні. Постійний контакт зі студентами-іноземцями, які навчаються на факультеті розвиває толерантність здобувачів ОП, розширює їх світогляд. Разом з тим варто зазначити, що незважаючи на достатні умови для забезпечення soft skills, окремі випускники під час зустрічі вели себе досить інертно, ніяк не проявляючи комунікативні та інші навички.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт для спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Відповідно до Стандарту вищої освіти України № 1243 від 13.11.18 р. для здобуття ОС «бакалавр» загальна кількість кредитів становить 240. Річний обсяг навчального навантаження – 60 кредитів ЄКТС. Тижневе аудиторне навантаження для здобувача денної форми навчання становить не більш як 28 год на тиждень. Аналіз окремих освітніх компонентів показав рівномірний розподіл обсягу фактичного навантаження здобувачів. Аудиторні години рівномірно розподілені між лекційними та практичними заняттями. Згідно з Положенням про організацію і контроль позааудиторної самостійної роботи здобувачів вищої освіти в БНАУ (<https://cutt.ly/5jNzyl5>), обсяг самостійної роботи з дисципліни регламентує навчальний план і він має становити не більш як 2/3 загального обсягу навчального часу. Час, відведений на самостійну роботу відповідає цій вимозі, що свідчить про адекватне навантаження здобувачів. Кількість кредитів за роками розподілена рівномірно. Зустріч зі здобувачами засвідчила, що їм вистачає часу на виконання самостійної роботи, а рівень навчального навантаження є достатній. Рівень навантаження здобувачів встановлюється також за допомогою анкетування (<https://cutt.ly/bky68tE>), результати якого показали, що ступінь задоволеності тижневим навантаженням та розкладом занять становить 87,6% (<https://cutt.ly/CjotKfn>). Викликає певні сумніви раціональність встановлення аудиторного навантаження в 28 год на тиждень при загальній практиці в 24 год.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти не здійснюється. Представники ЗВО відмітили, що розвиток дуальної освіти входить до планів кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності стосовно удосконалення даної ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильними сторонами ОП у контексті критерію 2 є оновлення ОП, відповідно до запитів роботодавців; ОП має чітку структуру, логічну та фаховоорієнтовану; формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача забезпечується використанням широкого набору методичних інструментів; проходження виробничої практики відбувається у майбутніх роботодавців з подальшим там працевлаштуванням.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Щоб створення каталогів вибіркового дисциплін не сприймалося як обмеження вибору рамками такого каталогу, рекомендуємо в їх описі вказувати, що ці переліки є орієнтовними, а вибірковість стосується усіх ОК, що викладаються в ЗВО. Оскільки, на думку ЕГ практика з фаху на 1 курсі недостатньо узгоджена із дисциплінами, що вивчалися, рекомендуємо цей зв'язок привести у відповідність. Враховуючи той факт, що ЗВО має хорошу мережу баз практик, вважаємо, що запровадження дуальної освіти може стати одним із пріоритетних напрямків розвитку ОП.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Структура та зміст ОП відповідають вимогам критерію 2. Освітня програма сформована згідно положень ЗУ “Про вищу освіту” та Стандарту вищої освіти за спеціальністю, має логічні взаємозв'язки та дозволяє досягти поставлених цілей і програмних результатів. ОП регулярно оновлюється з метою свого поліпшення. Практична підготовка спирається на тісний взаємозв'язок з господарською практикою. Побудова індивідуальної освітньої траєкторії в межах ОП дозволяє сформуванню висококонкурентного фахівця. Вказані слабкі сторони, зокрема, необхідність більш виразного представлення вибірковості та деяка неузгодженість між дисциплінами 1 курсу та практикою за результатом їх вивчення можуть бути змінені в процесі удосконалення ОП, а тому не розглядаються з позицій невідповідності.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому оприлюднені на офіційному сайті БНАУ (Правила прийому 2020 р. - https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/pravila_priomu/pravila_priomu_bt nau_2020.pdf, 2021 р. - https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/pravila_priomu/pravila_priomu_bnau_2021.pdf). Викладена інформація для вступників є зрозумілою та чіткою і не містить дискримінаційних положень. Правила прийому містять повну інформацію про терміни вступної компанії, порядок прийому заяв та документів, особливості конкурсного відбору за вказаною ОПП. Дана інформація підтверджується ЕГ за результатами вивчення інформаційної вкладки на офіційному сайті БНАУ «Вступнику» (<https://btsau.edu.ua/uk/content/vstupnyku-0>), ознайомлення із даними анкети «Мої очікування щодо навчання у БНАУ» (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/quality/result_anketa_1kurs_2020.pdf) та під час спілкування з представником Приймальної комісії, завідувачем відділу маркетингу, ліцензування та акредитації Скибою В.В.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому містять визначену процедуру вступу на ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ОС «Бакалавр», також зазначені особливості конкурсного відбору, інформація про форми здобуття освіти. Конкурсний відбір для здобуття ступеня Бакалавра на 1-й курс в 2020 році здійснювався на відкриту, закриту (фіксована) та небаюджетну конкурсну пропозицію. На основі ПЗСО – ЗНО з української мови та літератури (ваговий коефіцієнт – 0,2), математика (математика або історія України – небаюджетна конкурсна пропозиція) (ваговий коефіцієнт – 0,4), іноземна мова або географія (іноземна мова або біологія – небаюджетна конкурсна пропозиція) (ваговий коефіцієнт – 0,3), також враховувався регіональний коефіцієнт – 1,02 та сільський коефіцієнт – 1,02. На основі ОКР Молодшого спеціаліста – ЗНО з української мови та літератури, ЗНО з математики (математика або історія України – небаюджетна конкурсна пропозиція), фахового випробування. Правила прийому на 2021 р. розроблені на основі Умов прийому на відповідний рік та з урахуванням особливостей ОПП. Програми вступних випробувань для вступу на ОС «Бакалавр» на основі ОКР Молодшого спеціаліста переглядаються та затверджуються щороку з урахуванням думки Екзаменаційної комісії. Фахове вступне випробування з ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/program_vstup_viprob/prog_vstup_viprob_pidpriemnictvo_bakalavr_2020.pdf) складається з 25 запитань із комплексу фахових дисциплін (екзаменаційною комісією розробляється не менше 10 варіантів білетів). Дана інформація була підтверджена ЕГ в результаті спілкування з представником Приймальної комісії, завідувачем відділу маркетингу, ліцензування та акредитації Скибою В.В. ЕГ рекомендує включити змістовий компонент «Фінансовий облік» із програми фахового вступного випробування та додати змістовий компонент «Економіка підприємства», що в свою чергу підвищить врахування особливостей ОПП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У БНАУ діє Положення про організацію освітнього процесу в БНАУ (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/pologen_pro_osvitn_proces_2.pdf) та Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти в БНАУ (http://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/pologen_pro_academ_mobilnist_2.pdf). Під час проведення зустрічі зі ЗВО ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ЕГ отримала підтвердження щодо обізнаності їх із правилами визнання результатів навчання та існуючих програм академічного обміну. Так БНАУ співпрацює з Czech University of Life Sciences (Чехія), University of Debrecen (Угорщина), University of Maribor (Словенія), Afyon Kocatepe University (Туреччина), Поморська Академія (Польща) та інші. (<https://btsau.edu.ua/uk/content/mizhнародna-spiivpracya-6>). Також під час зустрічі із адміністративним персоналом

була підтверджена інформація щодо можливості здобувачів брати участь у проектах за програмами Erasmus+ (Erasmus + K1, Erasmus + K2). Здобувачі вищої освіти за ОПП орієнтуються щодо актуальних пропозицій з академічної мобільності, але на даний момент часу не брали участь в даних пропозиціях, приклади щодо зарахування результатів в інших ЗВО відсутні. Проте є приклад навчання ЗВО за даною ОПП за програмою подвійного диплому (Зайцев Артем, Поморська Академія м. Слупськ, угода про співпрацю з БНАУ від 10.12.2020 р.).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У БНАУ діє Положення про порядок визнання в БНАУ результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normatyvne/polog_neformal_osv_bnau.pdf). Так здобувачі мають права на визнання РН у неформальній освіті в обсязі 10% від загального обсягу від ОПП, але тільки за обов'язковими ОК ОПП. Положення містить чітку та зрозумілу процедуру щодо подання ЗВО заяви для розгляду питання по визнанню РН здобутих у неформальній освіті. За результатами проведеної зустрічі зі ЗВО за даною ОПП, ЕГ підтверджує, що вони ґрунтовно орієнтуються щодо процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Конкретних прикладів щодо визнання РН отриманих у неформальній освіті за даною ОПП не було. ЕГ рекомендує внести зміни до Положення, щодо включення можливості зарахування вибіркового ОК та визнання результатів навчання отриманих під час проходження курсів на відкритих онлайн-платформах таких як Prometheus та інші.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому БНАУ є зрозумілими та чіткими і не містять дискримінаційних положень, викладені на офіційному сайті БНАУ; У положеннях прописані чіткі та зрозумілі правила і процедури щодо визнання результатів навчання та під час академічної мобільності зокрема і в неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

За результатами проведеної роботи щодо нормативних документів БНАУ та роботи з фокус-групами ЕГ дійшла до наступних висновків: рекомендуємо виключити змістовий компонент «Фінансовий облік» із програми фахового вступного випробування та додати змістовий компонент «Економіка підприємства», що в свою чергу підвищить врахування особливостей ОПП. Рекомендуємо внести зміни до Положення, щодо включення можливості зарахування вибіркового ОК та визнання результатів навчання отриманих під час проходження курсів на відкритих онлайн-платформах таких як Prometheus та інші.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОПП узгоджена із якісними характеристиками за підкритеріями 3.1, 3.3 (Правила прийому закладу вищої освіти є зрозумілими та чіткими і не містять дискримінаційних положень, викладені на офіційному сайті; Внутрішні положення містять чіткі та зрозумілі правила і процедури щодо визнання результатів навчання та під час академічної мобільності зокрема і в неформальній освіті. БНАУ має розгалужену систему співпраці з іноземними закладами вищої освіти та є учасником програм Erasmus+), частково узгоджена із незначними недоліками за підкритеріями 3.2, 3.4 (ЕГ рекомендує виключити змістовий компонент «Фінансовий облік» із програми фахового вступного випробування для вступників та додати змістовий компонент «Економіка підприємства», що в свою чергу підвищить врахування особливостей ОПП. Доцільним є зарахування вибіркового ОК та визнання результатів навчання отриманих під час проходження курсів на відкритих онлайн-платформах таких як Prometheus та інші). Враховуючи сильні сторони за Критерієм 3, а також на незначні недоліки, експертна група визначилася, що ОПП за Критерієм 3 відповідає рівню «В». Рекомендації для удосконалення за Критерієм 3 є досяжними для реалізації.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Встановлено, що навчання на ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» для підготовки здобувача освітнього ступеня «бакалавр» згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в БНАУ <https://cutt.ly/Yjoib6r>, здійснюється за такими основними формами: навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи. Основними видами навчальних занять є лекція, практичне, семінарське, індивідуальне, тренінгове заняття, консультація. Обов'язковим компонентом ОП є 4 види практики: навчальна практика «Вступ до спеціальності», навчальна практика зі спеціальності, навчально-професійна практика, виробнича бакалаврська практика, метою яких є формування практичних професійних та особистісних компетентностей, що забезпечується вивченням комплексу дисциплін. НПП практикують творчі форми та методи навчання і викладання задля розвитку креативного мислення здобувачів, що відповідає їх запитам та принципам академічної свободи. Здобувачі підтвердили свою суб'єктність в освітньому процесі та врахування їх інтересів, потреб, досвіду у процесі розробки та удосконалення ОП. Їх консолідовану думку відображають результати систематичних (планових, позапланових) опитувань, що проводяться згідно затвердженого Положення про оцінювання результатів навчання в БНАУ <https://cutt.ly/oc4kSE5>. Для забезпечення студентів інформацією про освітній процес, методичне забезпечення дисциплін, для внутрішніх комунікацій використовується Е-система БНАУ на платформі Moodle. За результатами моніторингу оцінювання методів викладання і форм організації навчальної взаємодії викладачів і студентів БНАУ відділом забезпечення якості освіти визначено, що НПП, які беруть участь у реалізації ОП, у виборі форм організації навчання надають перевагу: практичним заняттям (90,5 %), класичній лекції та проблемній, лекції-дискусії (понад 73 %), індивідуально-груповим консультаціям (50,3 %), практикумам (43,1 %) (<https://cutt.ly/Dj5ZobQ>). Викладання здійснюється з активним використанням мультимедійних засобів, спеціального лабораторного обладнання. Застосовувані викладачами методи навчання і викладання відповідають принципу студентоцентрованості. Усі здобувачі – учасники зустрічі задоволені формами, методами та змістом навчання. А викладачі підтвердили, що мають гарантовану свободу академічної діяльності. При реалізації освітнього процесу у дистанційному режимі використовується переважно середовище дистанційного навчання Moodle, навчально-методичне наповнення якого ще продовжується. З результатів самоаналізу, представленого ЗВО, важко зрозуміти, чи існує практика застосування інноваційних форм та методів навчання, чому викладачі на таких дисциплінах як «Товарознавство» та «Безпечність товарів» використовують практичні заняття, а не лабораторні. В цілому, форми і методи навчання та викладання сприяють досягненню цілей та ПРН ОП. У процесі інтерв'ювання учасників освітнього процесу ЕГ встановила обізнаність здобувачів із сучасними формами та методами навчання.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

У ЗВО інформування здобувачів вищої освіти щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів здійснюється за наступними формами: 1. У вигляді друкованих матеріалів та електронних версій (робочі програми) з окремих освітніх компонентів у вільному доступі на відповідних кафедрах та на платформі Moodle. 2. У силабусах навчальних дисциплін на офіційному сайті університету (<https://sites.google.com/view/econombc/%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%83/%D1%81%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%B1%D1%83%D1%81%D0%B8>). Здобувачі освіти мають вільний доступ до репозитарію університету та електронного освітнього порталу БНАУ. 3. Усне надання викладачами на першому занятті необхідної, доступної, вичерпної інформації щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах освітніх компонентів. А також розміщення усіх необхідних навчально-методичних матеріалів у середовищі дистанційного навчання Moodle. Під час зустрічі здобувачі вищої освіти продемонстрували достатній рівень поінформованості щодо цілей, змісту, програмних результатів, критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів, підтвердили наявність зручного доступу та їх практичне використання.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Аналіз первинних документів засвідчив, а зустрічі зі здобувачами та групою забезпечення підтвердили, що у відповідності з цілями та програмними результатами навчання здобувачі залучені до самостійного пошуку та опрацювання інформації за профілем спеціальності з різних джерел, вчаться досліджувати показники споживчих властивостей та оцінювати показники якості товарів, вирішувати функціональні задачі підприємницьких структур з використанням методів та інструментів економічного аналізу й діагностування. Викладання фахових дисциплін відбувається з використанням форм і методів навчання, поєднаного з дослідженнями. Включно з постановкою проблемних питань, спрямування здобувачів на їх вирішення з одночасним виробленням навичок міжособистісної взаємодії та командної роботи, а також у процесі підготовки кваліфікаційної роботи. Викладачі та здобувачі даної ОП беруть участь у виконанні кафедральної науковщ-дослідної роботи «Удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення дослідження ринку підприємництва в інституційних секторах національної економіки» (ДР №

0118U004527), для реалізації даної ОП використовується «Лабораторія інформаційно-аналітичного забезпечення досліджень в аграрній економіці». Результати наукового пошуку здобувачів є предметом обговорення на регулярних засіданнях студентського наукового гуртка «Підприємництво & бізнес» та щорічного наукового студентського семінару «Дорожня карта розвитку підприємницької діяльності», апробуються на всеукраїнських та міжнародних студентських наукових конференціях. На економічному факультеті Білоцерківського НАУ, де відбувається надання освітніх послуг за даною ОП, проводиться Міжнародна наукова конференція студентів «Інноваційні пріоритети у розвитку економіки і менеджменту», за результатами якої тези доповідей публікуються в електронних виданнях: <https://conferences.btsau.edu.ua/>. Під час зустрічі із здобувачами вищої освіти, ЕГ переконалася у активності команди студентів «Wonderful BNAU Students» спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», які взяли участь у Всеукраїнському Конкурсі LoNG (Look of New Generation/Погляд нового покоління), представили свою дослідницьку роботу з ініціативи компанії «Нова Пошта» спільно з Українською асоціацією з розвитку менеджменту та бізнес-освіти, Київської Бізнес-Школи, Академії праці, соціальних відносин і туризму <https://cutt.ly/sjopBRt>. Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності є організатором наукових заходів, до участі у яких залучаються здобувачі освіти, зокрема, у виконанні кафедральної науково-дослідної роботи «Удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення дослідження розвитку підприємництва в інституційних секторах національної економіки» (№ держреєстрації 0118U004527). У процесі реалізації ОП активно використовується «Лабораторія інформаційно-аналітичного забезпечення досліджень в аграрній економіці», до роботи якої залучаються студенти ОП <https://cutt.ly/jkrJBAS>.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

У процесі спілкування з гарантом ОП та викладачами отримано інформацію, що робота над оновленням освітньої програми та освітніх компонентів має системний характер, враховує зміни нормативної бази, сучасні наукові та практичні досягнення у сфері підприємництва, знання, навички та досвід НПП. Цей процес регулюється Положенням про освітні програми в БНАУ https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/polog_osvit_prog.pdf Гарною практикою у даному ЗВО є залучення Ради роботодавців до оновлення освітніх компонентів, які є досить активними та фахівцями з даної галузі. Зміст компонентів ОП оновлюється й за результатами підвищення кваліфікації, міжнародних стажувань НПП, наприклад, під час стажування у торговому відділі при Білоцерківській райдержадміністрації в грудні 2019 р. доцентами Кепко В.М. і Стаднік Л.І. вдосконалено зміст дисциплін «Торговельне підприємництво» та «Комерційна діяльність». У квітні 2020 р. Сатир Л.М., Кепко В.М., Стаднік Л.І. стали учасниками Проєкту «Зміцнення позицій НГО у регіонах як учасників реформування системи забезпечення безпеки харчової продукції, спрямованого на подолання корупції», що підтримується ПК Нідерланди в Україні в рамках програми МАТРА <https://cutt.ly/3krZvL4>, розвиває мережу фахівців у сфері харчової безпеки. Учасники проєкту отримали сертифікати тренерів з підготовки бізнесу до державних перевірок у сфері безпеки аграрної та харчової продукції <https://cutt.ly/VkrZp3K>, що використано під час перегляду змісту ОК «Товарознавство» та «Захист прав споживачів». ОК «Захист прав споживачів» включено для самостійного вивчення дисципліни питання «Дії споживачів в умовах безпеки харчових продуктів». Результати досліджень наукової теми кафедри «Удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення дослідження розвитку підприємництва в інституційних секторах національної економіки» використовують викладачі та здобувачі в навчальному процесі. Аналіз науково-методичної бази кафедри засвідчив систематичність (щорічно) моніторингу та оцінки ОП та її основних складових (навчальних планів, робочих програм дисциплін, силабусів) щодо відповідності державному стандарту зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», потребам ринку праці та роботодавців, здобувачів вищої освіти. Результати наукових досліджень та науково-методичних розробок відображають публікації у фахових та зарубіжних виданнях, у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз Scopus, WoS (Саптір Л.М., Кепко В.М., Шевченко А.О. та інші).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

В університеті функціонує Відділ міжнародних зв'язків, сторінка якого на офіційному сайті ЗВО дає вичерпну інформацію про міжнародні проєкти, програми, заходи <https://btsau.edu.ua/uk/content/viddil-mizhnarodnyh-zvyazkiv> У ході спілкування з НПП ЕГ встановила, що вони мають достатній міжнародний досвід як у публікації результатів досліджень, так і участі у наукових заходах різного рівня. Університетом укладено угоду з Поморською Академією м. Слупськ про співпрацю за програмою подвійних дипломів навчання студентів за напрямом «Національна безпека» ОП «Кризовий менеджмент» <https://cutt.ly/2joaQEY> і за програмою подвійного диплому з лютого 2021 р. навчається Зайцев А. Дабіжа Д. в рамках програми Еразмус+K107 в період 12.09 по 16.12.2019 рр. навчався у Словацькому сільськогосподарському університеті у місті Нітра. Проф. Сатир Л.М. отримала грант на навчання у CiSEP за проєктом Institute for European Policy (Germany, Berlin), 2019 р. Доц. каф. ПТБД Задорожна Р.П. у червні 2019 р. пройшла стажування в Туреччині, за програмою Міжнародної кредитної мобільності Erasmus+ в Afyon Kocatepe University, Department of Business Administration in English. Новікова В.В., доц. каф. інформаційних систем та технологій у 2018 р. пройшла стажування: в Польщі «Modern teaching methods in economics on the EU educational market» в УЕС у м. Прзорську; у 2018 р. стажування у формі викладання за програмою Еразмус+K107 в Чехії (CULS), м. Прага <https://cutt.ly/vjoaRbE>. НПП та студенти ОП є учасниками 3-х україно-чеських проєктів (2019-2021 рр.), спрямованих на підтримку потенціалу України в освітній та науковій діяльності <https://cutt.ly/JkrNITA>. НПП і студенти факультету беруть участь у виконанні проєкту «UniCluD» за програмою ЄС Еразмус+KA2

<https://cutt.ly/UkrNVRd> та проекту «Clim Ed» за програмою ЄС Еразмус+КА2 Викладачі, які забезпечують навчальний процес на даній ОП, мають сертифікати, що підтверджують володіння іноземною мовою на рівні B2, що свідчить про хороші перспективи запровадження англомовних курсів (Вовкогон А.Г., Новікова В.В.). На сьогодні в освітньому процесі за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» не передбачено викладання дисциплін іноземними мовами, хоча роботодавці під час зустрічі наголошують на необхідності збільшення обсягу вивчення іноземних мов при реалізації нормативної частини ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Суб'єктність здобувачів у освітньому процесі та врахування їх інтересів, потреб, досвіду у процесі розробки та удосконалення ОП. Форми та методи навчання і викладання відповідають принципам студентоцентрованості. Систематичність моніторингу, оцінки, удосконалення ОП та ОК. Практика участі НПП кафедри у науковому супроводі виробничих проектів. Створені умови для розвитку необхідних компетентностей, наукової роботи здобувачів завдяки участі у наукових гуртках, Науковому товаристві студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених, конференціях. НПП мають достатній науковий рівень та міжнародний досвід як у публікації результатів досліджень, стажувань так і участі у міжнародних заходах різного рівня.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Недостатнє використання інтерактивних та інших сучасних методів та технологій навчання. Відсутність практики викладання освітніх компонентів ОП англійською мовою за наявності НПП, рівень володіння іноземною мовою яких підтверджений відповідними сертифікатами. Окремі освітні компоненти потребують доопрацювання (до робочих програм: ОК «Товарознавство» включено тему: «Безпечність та якість харчової продукції», яка є дуже широкою та дублює окрему дисципліну – Безпека товарів). Рекомендується розширити практику використання інноваційних та інших сучасних методів та технологій навчання, забезпечити викладання фахових дисциплін ОП англійською мовою науково-педагогічними працівниками з фаховою лінгвістичною підготовкою, НПП щороку оновлювати перелік рекомендованих літературних джерел у робочих програмах та програмах практик. Активізувати та підвищити результативність інтернаціоналізації освітнього процесу на рівні здобувачів освіти саме з аналогічної або ж максимально наближеної ОП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Експертна група вважає, що ОП загалом відповідає усім п'яти підкритеріям Критерію 4. Зважаючи на систематичність моніторингу, оцінки, удосконалення ОП та ОК, постійну участь НПП кафедри у науковому супроводі виробничих проектів, потужний досвід інтернаціоналізації даного ЗВО та оскільки суттєвих недоліків за Критерієм 4 не виявлено, а слабкі сторони (недостатнє використання інтерактивних та інших сучасних методів та технологій навчання, відсутність практики викладання освітніх компонентів ОП англійською мовою) суттєво не впливають на загальну оцінку за даним критерієм, експертна група прийняла спільне рішення оцінити відповідність Критерію 4 за рівнем В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

У БНАУ форми контрольних заходів та критерії оцінювання регламентуються Положенням «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в БНАУ» (https://www.btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/polog_pro_ocinuvan_result.pdf) та Положенням «Про організацію освітнього процесу в БНАУ» (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/pologen_pro_osvitn_proc_2.pdf). Формами контрольних заходів для визначення досягнення РН є: вхідний, поточний, модульний, підсумковий. Оцінювання РН

здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до 100-бальної та національної шкали оцінювання із подальшим переведенням за шкалою ECTS (якщо дисципліною передбачена форма підсумкового контролю іспит, то здобувач вищої освіти може отримати бали за результатами поточного і модульного контролю в інтервалі 0-70 балів та за результатами підсумкового контролю в інтервалі 0-30 балів). Форми контролю та критерії оцінювання відображені в робочих програмах та силабусах, які доступні для здобувачів вищої освіти на платформі Moodle (<https://teach.btsau.net.ua>) та в друкованому вигляді на кафедрі. У БНАУ врегульоване питання оцінювання РН та здійснення освітнього процесу в умовах карантинних заходів, шляхом дії Положення «Про організацію поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів фахової передвищої та вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання у регіональному університетському центрі БНАУ» (https://www.btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normatyvne/polog_dystance_tehnology.pdf), так відповідно до Положення освітній процес в умовах протиепідеміологічних заходів здійснюється за допомогою платформи Moodle, засобів відео-комунікації (MS Teams, Zoom тощо), месенджерів, електронної пошти. Під час спілкування ЕГ зі здобувачами вищої освіти вказаної ОПП були отримані підтвердження, що форми контролю і критерії оцінювання є чіткими і прозорими для них, науково-педагогічні працівники ознайомлюють їх із ними також на перших заняттях із дисципліни, відбуваються зустрічі з кураторами-тьюторами груп.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Під час проведення аналізу ОПП за 2017, 2019 та 2020 рр., ЕГ визначено, що в ОПП 2017 року, що формою атестації був визначений державний іспит, ОПП 2019-2020 рр. – кваліфікаційний екзамен. Форма атестації відповідає Стандарту вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/076-pidpriemnistvo-torgivlya-ta-birzhova-diyalnist-bakalavr.pdf>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

За вказаною ОПП встановлені чіткі та зрозумілі процедури проведення контрольних заходів, які регламентуються Положенням «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в БНАУ» (https://www.btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/polog_pro_ocinuvan_result.pdf). Іспит приймається двома викладачами: один екзаменатор – викладач, який читав лекції з даної дисципліни, інший екзаменатор – викладач кафедри, призначений усним чи письмовим розпорядженням завідувача кафедри (ним може бути НПП, який проводив практичні заняття у студентів даної групи, чи інший викладач кафедри) (п. 2.6.4.). Порядок оскарження результатів контрольних заходів регламентується Положенням «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в БНАУ» та Положенням «Про організацію освітнього процесу в БНАУ» (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/pologen_pro_osvitn_proces_2.pdf). Так у випадку незгоди з рішенням оцінювача (оцінювачів) здобувач вищої освіти може звернутися до декана з умотивованою заявою щодо неврахування оцінювачем важливих обставин при оцінювання (п. 6.2. Положення «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в БНАУ»). Процедура повторного проходження контрольних заходів регламентована Положенням «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в БНАУ» та Положенням «Про порядок ліквідації академічної заборгованості у БНАУ» (https://education.btsau.edu.ua/sites/default/files/DOC/pologenua/polog_likvidac_academ_zaborg_2021.pdf). Ліквідація академічної заборгованості з підсумкового семестрового контролю знань (залік, іспит) – дозволяється не більше двох разів: перший раз – викладачу, який викладав дисципліну, другий – комісії, яка створюється деканом факультету (п. 1.6. Положення «Про порядок ліквідації академічної заборгованості у БНАУ»). Вирішення етичних конфліктів регламентується Положенням «Про комісію з питань етики та академічної доброчесності у БНАУ» (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/polog_komis_z_pitan_etiki_academ_dobroch.pdf). Під час проведення зустрічі із здобувачами даної ОПП було отримано підтвердження про їх обізнаність із процедурами та правилами проведення контрольних заходів, ліквідації заборгованостей та вирішення конфліктних ситуацій. За вказаною ОПП випадків оскарження результатів контрольних заходів чи етичних конфліктів не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності у БНАУ регламентовано наступними документами: «Політика БНАУ у сфері якості» (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/politika_bnau.pdf), «Етичний кодекс університетської спільноти» (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/quality/etych_kodeks.pdf), Положення «Про порядок проведення внутрішніх аудитів системи забезпечення якості та здійснення коригувальних

i запобіжних дій у БНАУ» (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/quality/polog_vnut_audyt_bnau.pdf), Положення «Про академічну доброчесність у БНАУ» (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/quality/polog_akad_dobr_bnau.pdf), Положення «Про комісію з питань етики та академічної доброчесності у БНАУ» (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/polog_komis_z_pitan_etiki_academ_dobroch.pdf). Велика увага приділяється інформаційній роботі та популяризації принципів академічної доброчесності серед усіх учасників освітнього процесу. Так проводяться виховні години для здобувачів вищої освіти та пояснюються принципи забезпечення академічної доброчесності на перших заняттях з вивчення дисципліни. Так для підтримання принципів академічної доброчесності та надання консультацій серед НПП в БНАУ діє «Вища школа педагогічної майстерності», також проводяться спеціалізовані семінари та тренінги, так 13.02.2020 р. був проведений тренінг-семінар разом із НАЗЯВО на тему «Розроблення інструментів забезпечення академічної доброчесності» (<http://www.btsau.edu.ua/uk/content/trening-seminar-rozroblennya-instrumentiv-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti>). У БНАУ здійснюється перевірка на плагіат навчально-методичних праць, статей і тез. Процедура перевірки здійснюється за допомогою програмного забезпечення «Unichек» (Договір про співпрацю № 16-04/2019 від 16.04.2019 р з ТОВ «Антиплагіат») та є повністю безкоштовною. Під час спілкування із працівником відділу забезпечення якості освіти, Василенко О.І., було з'ясовано, що допустимим обсягом збігань у тексті перевіреному на плагіат є значення до 40%. У випадку перевищення відсотку текстових збігів, наукові праці розглядають фахівці-експерти за тематикою робіт. ЕГ зазначає, що перевірка на плагіат курсових робіт та кваліфікаційної роботи за вказаною ОПП не здійснюється, оскільки це не передбачено ОПП та навчальним планом. Виходячи із цього ЕГ вважає доцільним розширення переліку наукових та навчальних робіт здобувачів вищої освіти за якими здійснюється перевірка на плагіат (курсів роботи та ін.), що в свою чергу підвищить якість та рівень підготовлених робіт учасниками освітнього процесу за вказаною ОПП. Під час проведення зустрічі із здобувачами, НПП та гарантом даної ОПП, ЕГ було отримано підтвердження, щодо високого рівня культури академічної доброчесності серед зазначених учасників освітнього процесу та наявності в них навичок щодо застосування вказаних процедур прописаних в положеннях та кодексі закладу вищої освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання є чіткими і зрозумілими, також створена ефективна система з використанням засобів дистанційного навчання в умовах карантину (регламентується внутрішніми положеннями, які є доступні на офіційному сайті закладу вищої освіти). Процедури проведення контрольних заходів, вирішення конфліктних ситуацій, ліквідації академічних заборгованостей є чіткими та прозорими. В закладі вищої освіти велика увага приділяється популяризації та дотриманню академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Експертна група зазначає, що перевірка на плагіат курсових робіт та кваліфікаційної роботи за вказаною ОПП не здійснюється, оскільки це не передбачено ОПП та навчальним планом. Виходячи із цього ЕГ рекомендує розширити перелік наукових та навчальних робіт здобувачів вищої освіти за якими здійснюється перевірка на плагіат (курсів роботи та ін.).

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОПП узгоджена із якісними характеристиками за підкритеріями 5.1, 5.2, 5.3 (Так визначено, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання є чіткими і зрозумілими, також створена ефективна система з використанням засобів дистанційного навчання в умовах карантину. Процедури проведення контрольних заходів, вирішення конфліктних ситуацій, ліквідації академічних заборгованостей є чіткими та прозорими. Заклад вищої освіти популяризує принципи академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників), частково узгоджена із незначними недоліками за підкритерієм 5.4 (перевірка на плагіат курсових робіт та кваліфікаційної роботи за вказаною ОПП не здійснюється, оскільки це не передбачено ОПП та навчальним планом. ЕГ вважає доцільним розширення переліку наукових та навчальних робіт здобувачів вищої освіти за якими здійснюється перевірка на плагіат (курсів роботи та ін.), що в свою чергу підвищить якість та рівень підготовлених робіт учасниками освітнього процесу за вказаною ОПП). Враховуючи сильні сторони за Критерієм 5, а також на незначні

недоліки, експертна група визначилася, що ОПП за Критерієм 5 відповідає рівню «В». Рекомендації для удосконалення за Критерієм 5 є досяжними для реалізації.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна кваліфікація НПП, які забезпечують освітній процес за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, підтверджена низкою показників згідно Таблиці 2 (зокрема, доцент Житник Т.П. яка забезпечує ОК «Економіка і організація інноваційної діяльності серед своїх здбуктів має опубліковану статтю в науко-метричній базі Scopus, монографію, 3 підручники, 6 фахових видань, пройшла підвищення педагогічної кваліфікації та підвищення кваліфікації на виробництві. Доцент Стаднік Л.І. , що забезпечує ОК «Економіка і організація торгівлі» має 6 фахових публікацій, пройшов стажування, тренінги та підвищення кваліфікації, що підтверджено сертифікатами. Завідувач кафедри Сатир Л.М. має 3 опублікованих статті в науко-метричній базі Scopus, 2 монографії, 1 підручник, 5 фахових видань, пройшла підвищення педагогічної кваліфікації, міжнародне стажування у Варшаві, тренінги, підвищення кваліфікації на виробництві тощо. Усі показники відповідають ОК, які забезпечують НПП). Зведена інформація про викладачів Відомостей про самооцінювання та додатково наданими у процесі дистанційної експертизи документами (уточнюючі дані про гаранта ОП), які розширюють та поглиблюють рівень активності НПП, підтверджують планове проходження підвищення кваліфікації, стажування, у т.ч. на виробництві та в іноземних університетах. НПП мають відповідну освітню, та/або наукову кваліфікацію, публікації, тематика яких пов'язана з дисциплінами, які вони викладають, виконують необхідну роботу з методичного забезпечення освітнього процесу за ОП. Крім того результати наукової діяльності є достатньо апробованими на науково-практичних конференціях різного рівня, беруть участь у виконанні різних наукових проектів. ЕГ дійшла висновку про забезпечення в цілому досягнення визначених програмних цілей і результатів навчання за ОП. Зустріч з науково-педагогічними працівниками підтвердила вмотивованість НПП щодо системної роботи над покращенням якості навчального процесу у межах освітніх компонент та особистого професійного росту.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний відбір викладачів здійснюється на основі Статуту університету <https://cutt.ly/AjNKug5> і Положенням про Порядок заміщення посад НПП БНАУ <https://cutt.ly/BjNKxsU> . Обговорення кандидатур претендентів щодо їх професійних якостей, проводиться трудовим колективом кафедри в їх присутності. Під час обрання на заміщення вакантних посад НПП кафедри надається перевага тим кандидатам, які мають наукові ступені та вчені звання, що відповідає напрямку діяльності кафедри, наявність виробничого та науково-педагогічного стажу роботи за профілем спеціальності, наявність публікації у вітчизняних фахових виданнях та в міжнародних базах Web of Science і Scopus. Рішення оформлюється протоколом кафедри. Обрання на посади здійснюється на засіданні Вченої ради університету таємним голосуванням. За подальшого проходження конкурсів НПП враховуються особисті результати викладача за рейтингом викладацької діяльності згідно з Положенням про рейтингове оцінювання діяльності НПП БНАУ <https://cutt.ly/ZcVseoj> . У ході спілкування з начальником відділу кадрів, а також академічним складом ОП було з'ясовано, що процедури конкурсного добору викладачів є прозорими, містять формально зафіксовані критерії (обов'язковою є інформаційна довідка, яка містить показники рівня наукової та професійної активності, визначені ліцензійними умовами, виконання умов попереднього контракту, відповідність спеціальності викладача навчальним дисциплінам, що ним викладаються і дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму НПП університету та ОП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час зустрічі з роботодавцями була отримана інформація щодо їх залучення до організації і реалізації освітнього процесу. Члени Ради роботодавців <https://cutt.ly/hvdGHIX> під час бесіди підтвердила безпосередню участь в обговоренні та оновленні ОП. А саме, Дамс Ерік, менеджер зі збуту департаменту дилерських продажів ТОВ «Білоцерківського заводу» «Трібо» засвідчив участь у розробці навчального плану даного ОП, наголосив на поглибленому вивченні економічних дисциплін. Чаус Іван, виконавчий директор Білоцерківської міської організації роботодавців наголосив на необхідності вивчення дисциплін, пов'язаних з агробізнесом, Григоренко Олена, керуюча магазином «АТБ» підтвердила проходження практики у даному закладі торгівлі студентами цієї ОП та акцентувала увагу на високій теоретичній підготовці фахівців. ЕГ встановила, що роботодавці активно контактують з НПП, задіяними у реалізації ОП. Вони є співорганізаторами та учасниками освітньо-наукових та громадських проектів, ярмарок професій, підготовки спільних наукових та науково-методичних публікацій, організують екскурсії на виробництві для ознайомлення з сучасним обладнанням та технологіями, укладають договори про співпрацю у виробничій сфері та практичній підготовці здобувачів (угода № 6 від 28.03.2018, № 32 від 7.05.2018), Київська обласна Торгово-промислова палата (№ 37 від 05.03.2019), ТОВ «Білоцерківський завод «Трібо» (№ 1 від

20.03.2018, № 1 від 20.03.2018), ТОВ «Пилипчанське» (№ 35 від 28.12.2018 р, № 29 від 28.12.2018), ТОВ «Олам Білоцерківський елеватор» (№ 16 від 02.04.2018, № 14 від 9.04.18), ТОВ «Земля Томилівська» (№ 36 від 01.10.2020, № 30 від 1.10.2020).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Професіонали-практики залучаються до освітнього процесу як гостьові лектори. Зокрема, проводились заняття з дисципліни «Товарознавство» працівником НВ лабораторії молекулярно-генетичних досліджень по виявленню і визначенню ГМО в харчових продуктах ВДНВЦ стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів Трофімовим Я.О. <https://cutt.ly/FceFNtS>. Виїзні заняття практичного характеру в ТОВ «Маревен Фуд Україна»: ознайомлення з бізнес-моделлю підприємства, організацією економічної роботи та технологічними процесами виробництва продуктів <https://cutt.ly/djNL3ov>; гіпермаркеті «Епіцентр К»: ознайомлення з кадровою політикою, організацією безготівкових розрахунків та можливістю використання кредитного фінансування, з роботою відділу комплектації, з сертифікатами відповідності продукції <https://cutt.ly/ojNZZDO>; ПП «Маршалок»: ознайомлення з бізнес-моделлю і процесом виготовлення ковбасних виробів <https://cutt.ly/tjNK197>. В рамках міжнародної співпраці: прочитані гостьові лекції доцентами Чеського університету CULS Tomas Ratinger та Miroslava Bavorová на тему: «Аграрна політика», 2018 р. Гостьова лекція професора з Гіссенського університету М. Шмітта на тему «Resource Economics, Competiveness and Agri-environmental Policy» <https://cutt.ly/1kurvuv>. Під час спілкування з випускниками, роботодавцями відчутно було, що співпраця з кафедрою відбувається на постійній основі, вони залучені до практичної підготовки фахівців даної ОП. Учасники фокус-групи роботодавців засвідчили свою участь у виробничо-навчально-наукових заходах з ТОВ Білоцерківський завод «Трібо» (договір про співпрацю від 20.03.2018 р.), з спілкою підприємців підприємств України (договір про співпрацю від 28.03.2018 р.), ТОВ « ОЛАМ Білоцерківський елеватор» (договір про співпрацю від 20.04.2018 р.), ТОВ «Земля Томилівська (договір про співпрацю від 1.10.2020)». Результати опитування здобувачів ОП та спілкування з учасниками їх фокус-групи дозволяє ЕГ стверджувати про значний інтерес до заходів, що проводить дана кафедра.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У БНАУ існує постійно діюча система підвищення кваліфікації, яка передбачає формування щорічних планів підвищення кваліфікації НПП адаптовано під їх потреби в залежності від займаної посади. В ЗВО чинним є Положення про рейтингове оцінювання діяльності НПП БНАУ <https://cutt.ly/wvjH58u>. На базі університету упродовж року діє пролонгований методико-психологічний семінар «Школа професійно-педагогічного зростання» <https://cutt.ly/vcBcDNm>. Університет забезпечує навчання своїх працівників не рідше ніж один раз на 5 років. Викладачі беруть активну участь у міжнародних програмах стажування. Зокрема: проф. Сатир Л.М. отримала грант на навчання у Школі Дієвих Практик Європейського Союзу (CiSEP). Проект здійснювався за підтримки Institute for European Policy (Germany, Berlin), 2019 р., доцент Задорожна Р.П. взяла участь в програмі Erasmus+ K107 (БНАУ та Aflon Kocatepe University, м. Афійонкарахісар, Туреччина), 2019 р. (академічна мобільність, стажування), доцент Новікова В. В. брала участь в програмі Erasmus+ K107 (БНАУ та CULS (м. Прага, Чехія), 2018 р. (академічна мобільність, викладання). Впродовж 2018-2020 рр. НПП факультету брали участь у воркшопах, тренінгах, гостьових лекціях та онлайн лекціях в Microsoft Teams у рамках україно-чеських проектів <https://cutt.ly/MkuuA2i>. У рейтингуванні НПП враховується інформальна освіта – участь у вебінарах, онлайн-курсах. Керівництво кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності та гарант ОП вживають необхідні заходи щодо професійного розвитку НПП кафедри через укладання договорів про двостороннє співробітництво між ЗВО та підприємствами щодо реалізації освітніх та наукових проектів і програм, стажування НПП на виробництві, працевлаштування випускників та іншого співробітництва. Система професійного розвитку даного ЗВО є результативною, про що свідчить велика кількість пройдених підвищень кваліфікацій, міжнародних тренінгів, онлайн-курсів, стажувань на підприємстві (Сагір Л.М., Кепко В.М., Шевченко А.О., Задорожна Р.П.), отриманих сертифікатів B2 (6 НПП даної ОП мають такі здобутки), результати таких підвищень кваліфікацій впроваджені в освітній процес.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Експертна група засвідчує, що стимулювання розвитку викладацької майстерності в університеті та на ОП зокрема, відбувається відповідно до Колективного договору <https://cutt.ly/njNKF2v>. Процедури, за якими ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності, включають матеріальне і моральне заохочення, що регулюється Положенням про преміювання, встановлення доплат та надбавок, надання матеріальної допомоги, щорічної грошової винагороди та матеріальної допомоги на оздоровлення у БНАУ <https://cutt.ly/yjNKJeD>. ЕГ встановила наявність преміювань (накази № 301/0 від 16.12.2019 № 282/0 від 24.11.2020 р.), зокрема, викладачу кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності Непочатенку В.А. за публікацію статей в наукометричній базі Scopus. Чинне законодавство надає право університету встановлювати доплати, надбавки, премії, матеріальну допомогу. НПП отримують заохочення у вигляді почесних грамот та подяк, зокрема, до професійних свят, преміюються також члени проектних груп за успішну акредитацію ОП У ЗВО на постійній основі запроваджено проведення освітніх тренінгів, семінарів, форумів для підвищення професійної майстерності науково-педагогічного персоналу. ЕГ дійшла висновку, що

існуюча система стимулювання викладацької майстерності не позбавлена ризиків суб'єктивного оцінювання здобутків НПП та потребує удосконалення шляхом уніфікації критеріїв рейтингового оцінювання НПП.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Якісний рівень та вмотивованість до професійного розвитку академічного складу дозволяє забезпечити досягнення цілей ОП та програмних результатів навчання. Ефективна практика залучення роботодавців до освітнього процесу, практичної підготовки, наукових заходів. Дієвість системи стимулювання розвитку викладацької майстерності НПП університету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Існуюча система стимулювання викладацької майстерності не позбавлена ризиків суб'єктивного оцінювання здобутків НПП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Експертна комісія встановила відповідність академічної та професійної кваліфікації НПП, що реалізують дану освітню програму, цілям, програмним результатам навчання, НПП продемонструвало вмотивованість вдосконалювати та поглиблювати свої професійні компетенції. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОП. Залучення до реалізації ОП роботодавців та професіоналів-практиків сприяє ефективності і результативності освітнього процесу. Наявність щорічних преміювань за наукові результати НПП свідчать про постійну мотивацію зі сторони адміністрації щодо наукового зростання своїх працівників. Вважаємо, що практика система стимулювання викладацької майстерності, яка не позбавлена ризиків суб'єктивного оцінювання здобутків НПП, не є суттєвим недоліком.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час проведення огляду матеріально-технічної бази яка використовується для забезпечення цілей ОПП та аналізу додаткових відео-файлів, ЕГ отримала підтвердження, що аудиторний фонд навчального корпусу (мають забезпечення мультимедійними засобами: телевізори та проектори), 2 їдальні, буфет, спортивний майданчик та спортивна зала, лабораторії (Лабораторія інформаційно-аналітичного забезпечення досліджень в аграрній економіці, Лабораторія «Сенсорного аналізу», «Безпеки та якості харчових продуктів») актова зала БНАУ відповідають досягненню визначених ОПП цілей та програмних результатів навчання. У освітньому процесі активно використовуються технологічні засоби такі як, платформа дистанційного навчання Moodle, також заклад вищої освіти має укладені договори щодо використання програмного забезпечення Microsoft, MASTER: Бухгалтерія та інші. Університетська бібліотека має великий фонд забезпечення навчальною та науковою літературою. Бібліотека має покриття Wi-Fi, читальні зали, доступ до баз даних Scopus та Web of Science Core Collection. В університеті діє відкритий та повністю безкоштовний доступ до електронного каталогу бібліотеки (<http://ek.btsau.edu.ua>) та інституційного репозитарію БНАУ (<http://rep.btsau.edu.ua>). За вказаною ОПП є забезпечення щодо фахових періодичних видань: «Економіка і держава», «Економіка України», «Підприємництво, господарство і право», «Формування ринкових відносин в Україні» та інші. ЕГ рекомендує розширити перелік забезпечення вказаної ОПП навчально-науковою літературою та екземплярами фахових періодичних видань іноземних видавців. Заклад вищої освіти забезпечує покриття Wi-Fi у навчальному корпусі з доступом до мережі Internet (доступ повністю безкоштовний для усіх учасників освітнього процесу).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безкоштовний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

За результатами проведених зустрічей із здобувачами вищої освіти та НПП за вказаною ОПП, ЕГ група отримала підтвердження, що усі вони мають повністю відкритий та безкоштовний доступ до усієї інфраструктури та інформаційних ресурсів які представлені в БНАУ. Так здобувачі вищої освіти та НПП можуть користуватися комп'ютерними засобами, технічними засобами існуючих лабораторій. Усі учасники освітнього процесу за вказаною ОПП мають відкритий доступ до баз даних Scopus та Web of Science Core Collection. Також повністю відкритий доступ та безкоштовний до електронного каталогу бібліотеки (<http://ek.btsau.edu.ua>) та інституційного репозитарію БНАУ (<http://rep.btsau.edu.ua>). Бібліотека має покриття Wi-Fi та окремі читальні зали, де учасники освітнього процесу мають можливість працювати із літературними джерелами. Заклад вищої освіти забезпечує покриття Wi-Fi у навчальному корпусі з доступом до мережі Internet, що є повністю безкоштовним для здобувачів вищої освіти та НПП.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Аудиторний фонд навчального корпусу та гуртожиток (гуртожиток №3, вул. Ярослава Мудрого 10/7) за вказаною ОПП має належний санітарно-технічний стан (дані підтверджені за рахунок проведеного огляду матеріально-технічної бази експертною групою та ознайомлення з актом про готовність БНАУ до 2018-2019 н.р., №01-12/673 від 27.08.2018 р.). Навчальний корпус обладнаний автоматизованими системами пожежозахисту та охорони. В БНАУ велика увага приділяється заходам щодо боротьби з COVID-19 (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normatyvne/tymchasovi_recomend_osvitiy_process_bnau.pdf , https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normatyvne/algorytm_oznak_grz_bnau.pdf , https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normatyvne/tymchas_poryadok_atest.pdf) також в університеті діє медичний пункт первинної допомоги (<https://btsau.edu.ua/uk/content/medychnyy-centr-medychnoyi-dopomogy>). В навчальному корпусі Економічного факультету використовується механізм комунікації між здобувачами вищої освіти та адміністрацією закладу для врахування їх потреб як «Дерево побажань». Студентське самоврядування має високий рівень комунікації із керівництвом факультету та університету в цілому, для врахування поточних потреб здобувачів та вирішення існуючих проблем (приклад: закладом вищої освіти був проведений ремонт гуртожитку №3, а саме замінені усі двері до кімнат, встановлені пластикові вікна та відкрита спортивна кімната). Дана інформація має підтвердження експертною групою під час проведення зустрічі із керівництвом факультету, здобувачами вищої освіти за вказаною ОПП, представниками студентського самоврядування та огляду матеріально-технічної бази). Під час розмови із здобувачами вищої освіти за вказаною ОПП було встановлено, що у здобувачів є потреба у відкритті додаткових зон відпочинку у навчальному корпусі Економічного факультету, ЕГ рекомендує керівництву БНАУ врахувати ці потреби при реалізації майбутніх проектів для здобувачів вищої освіти.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

В першу чергу БНАУ забезпечує освітню, організаційну та інформаційну підтримку здобувачів вищої освіти через свій офіційний сайт (<https://btsau.edu.ua>), на якому є відповідна інформація для відкритого доступу для ознайомлення із формами контролю, критеріями оцінювання із дисципліни, із проведенням заходів культурного-масового, спортивного та виховного характеру. Для кращого здійснення наукової й навчально-виховної діяльності використовується механізм консультацій із викладачем дисципліни та платформа дистанційного навчання Moodle (<https://teach.btsau.net.ua>) яка регулюється Положенням «Про систему управління навчанням Moodle в БНАУ» (https://education.btsau.edu.ua/sites/default/files/DOC/pologenua/polog_moodle_2021.pdf). Для забезпечення високого морально-психологічного стану здобувачів діє інститут кураторства (тьюторства). Для соціальної адаптації першокурсників проводиться щорічно захід «Знайомство за хвилину» (<https://sites.google.com/view/econombc/новина-13-09-2020>). В БНАУ діє система заохочення здобувачів вищої освіти (нагородження дипломами, подяками, здійснюється преміювання за особливі відзнаки у навчанні, спортивній діяльності, надається фінансова (матеріальна) допомога). Уся інформація зазначена вище, отримала підтвердження під час проведення зустрічі експертної групи із здобувачами вказаної ОПП, представниками студентського самоврядування, адміністрації факультету та представниками допоміжних (сервісних) структурних підрозділів.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У БНАУ діє «Порядок супроводу навчання студентів з інвалідністю та інших мало мобільних груп населення» (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normatyvne/poryadok_suprov_bnau.pdf). Освітні послуги надаються за допомогою платформи дистанційного навчання Moodle та Zoom. Під час проведення огляду матеріально-технічної бази та розгляду додаткових відео-файлів, експертна група отримала підтвердження, щодо

обладнання входу до корпусу Економічного факультету стаціонарним пандусом (вул. Соборна 8/1), також на першому поверсі навчального корпусу є вбиральня яка розбудована спеціально з урахуванням особливих потреб даної категорії осіб. На вказаній ОПП на даний момент часу особи з особливими потребами не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У БНАУ діють внутрішні положення які врегульовують питання вирішення конфліктних ситуацій та дотримання етичних правил поведінки серед усіх учасників освітнього процесу, так зокрема: «Етичний кодекс університетської спільноти» (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normatyvne/etych_kodeks.pdf), також створена Комісія з питань етики та академічної доброчесності (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/polog_komis_z_pitan_etiki_academ_dobroch.pdf). Велика увага приділяється антикорупційній діяльності, так у БНАУ діє Антикорупційна програма (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/nakazi/antikorupciina_programa_bnau.pdf) та є розділ «Антикорупційна діяльність» на офіційному сайті закладу вищої освіти (<https://btsau.edu.ua/uk/content/antikorupciyna-diyalnist>), також додатково у навчальних корпусах встановлені скриньки довіри та діє форма зворотного зв'язку (https://docs.google.com/forms/d/1fKXroTtICKSO9m3J_SQUoHPiHkcBVxImcuFmdWxHEI/viewform?edit_requested=true). У БНАУ діє спеціальний Центр вирішення конфліктних ситуацій та надання психолого-педагогічної допомоги (спеціалісти центру мають спеціалізовану освіту та проходять тренінги, семінари з даного профілю). Під час зустрічі із здобувачами вищої освіти за вказаною ОПП та представниками студентського самоврядування, експертна група пересвідчилась, що учасники освітнього процесу обізнані із процедурами вирішення конфліктних ситуацій, студентське самоврядування має окремий комітет для захисту прав студентів у своїй структурі (голова комітету, Лехкодер М., <https://btsau.edu.ua/content/studentske-samovyaduvannya>). Експертна група отримала підтвердження під час роботи з фокус-групами, що за вказаною ОПП конфліктних ситуацій пов'язаних із дискримінацією, сексуальними домаганнями чи корупційними проявами не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Матеріально-технічна база закладу вищої освіти відповідає досягненню визначених ОПП цілей та програмних результатів навчання. Усі учасники освітнього процесу мають повний та безоплатний доступ до усіх інформаційних та інфраструктурних ресурсів. Адміністрація БНАУ забезпечує освітню, організаційну, соціальну, консультаційну та інформаційну підтримку здобувачів вищої освіти. Студентське самоврядування має високий рівень комунікації із керівництвом факультету та університету в цілому, для врахування поточних потреб здобувачів та вирішення існуючих проблем. В закладі освіти регламентовано питання навчання осіб з особливими умовами та є у наявності матеріально-технічна база для цього (пандуси, вбиральня). У БНАУ діє чітко регламентована політика та процедури щодо вирішення конфліктних ситуацій, надання соціальної та психологічної підтримки здобувачам вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

ЕГ рекомендує розширити перелік забезпечення вказаної ОПП навчально-науковою літературою та екземплярами фахових періодичних видань саме іноземних видавців. Також експертна група рекомендує керівництву БНАУ врахувати потреби здобувачів ОПП щодо відкриття додаткових зон відпочинку у навчальному корпусі Економічного факультету при реалізації майбутніх соціальних проектів.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОПП узгоджена із якісними характеристиками за підкритеріями 7.2, 7.4, 7.5, 7.6 (Матеріально-технічна база закладу вищої освіти відповідає досягненню визначених ОПП цілей та програмних результатів навчання. В закладі освіти регламентовано питання навчання осіб з особливими умовами та є у наявності матеріально-технічна база для цього (пандуси, вбиральня). У БНАУ діє чітко регламентована політика та процедури щодо вирішення конфліктних

ситуацій, надання соціальної та психологічної підтримки здобувачам вищої освіти), частково узгоджена із незначними недоліками за підкритерієм 7.1. та 7.3 (доцільним є розширення переліку забезпечення вказаної ОПП навчально-науковою літературою та екземплярами фахових періодичних видань саме іноземних видавців. Також керівництву закладу вищої освіти доцільним є врахувати потреби здобувачів ОПП щодо відкриття додаткових зон відпочинку у навчальному корпусі Економічного факультету при реалізації майбутніх соціальних проектів). Враховуючи сильні сторони за Критерієм 7, а також на незначні недоліки, експертна група визначилася, що ОПП за Критерієм 7 відповідає рівню «В». Рекомендації для удосконалення за Критерієм 7 є досяжними для реалізації.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП в БНАУ регламентуються «Положенням про освітні програми в Білоцерківському національному аграрному університеті» (<https://cutt.ly/kjJomeN>) та «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в Білоцерківському національному аграрному університеті» (<https://cutt.ly/CjJoWEb>). Процедура передбачає, що ОП розробляється групою розробки, обговорюється на кафедрі, вченій раді факультету та затверджується Вченою Радою БНАУ. Таким же чином і вносяться зміни. Дана ОП була розроблена і введена в дію у 2017 році. У період до 2020 рр. ОП неодноразово переглядали та вдосконалювали. Особливих змін вона зазнала у 2019 році, після впровадження Стандарту вищої освіти України, затвердженого наказом МОН України від 13.11.18 р. № 1243. Суттєві зміни також були внесені у 2020 році, що робилося у відповідь на врахування запитів стейкхолдерів, зокрема щодо вдосконалення структури і послідовності освітніх компонентів та розширення можливостей здобувачів освіти у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії. Для подальшого розвитку ОП та врахування думок і пропозицій стейкхолдерів до сайту університету підключено інтерактивну дошку відгуків і пропозицій (<https://cutt.ly/Oz64VYZ>). Під час зустрічей з академічним персоналом, роботодавцями та здобувачами було підтверджено факти опитування щодо якості ОП. В той же час, інформацією щодо результатів змін та впровадження наданих пропозицій не всі стейкхолдери володіють в повній мірі.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час зустрічей зі здобувачами та представниками студентського самоврядування встановлено, що в ЗВО запроваджена практика залучення студентів через студентське самоврядування до процедур перегляду ОП. Їх представники входять до складу групи зі змісту і якості освіти, вчених рад університету та факультету, де долучаються до процесу обговорення та затвердження ОП. Здобувачі регулярно беруть участь в анкетуваннях, що регламентуються «Положенням про опитування щодо якості освітньої діяльності БНАУ» (<https://cutt.ly/ejJoInC>). Анкети складаються із залученням представників груп зі змісту і якості освіти і містять питання щодо очікувань студентів від навчання, організації освітнього процесу, якості освітніх послуг, рівня викладання, власного ставлення до навчання. Результати таких опитувань з висновками і рекомендаціями розміщені на сайті університету (<https://cutt.ly/qcBJSF3>). ЕГ ознайомилася з проведеними опитуваннями студентів і під час зустрічей було підтверджено їх участь в опитуванні; зазначено, що представники студентства долучені до періодичного перегляду освітньої програми. Представник студентства, з яким ЕГ мала зустріч, входить також до групи розробників ОП. Інформацію щодо ОП студенти отримують через кураторів, випускову кафедру та на сайті університету, де передбачено можливість вносити пропозиції щодо змісту, наповнення та удосконалення ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

В університеті, в тому числі на факультеті діє Рада роботодавців (<https://cutt.ly/FvdJMNr>). Також роботодавці залучаються до перегляду ОП шляхом їх анкетування (<https://cutt.ly/dcBVTrb>). Зокрема, було проведене анкетування 15 установ і організацій роботодавців, за результатами якого були отримані пропозиції щодо збільшення практичної підготовки студентів (в результаті чого виробнича практика була збільшена із 3 до 5 кредитів) та введення нових дисциплін. Згідно встановлених в університеті процедур, пропозиції роботодавців розглядаються і затверджуються групою зі змісту і якості освіти (наприклад, протокол № 6 від 20.12.2019 р.). Крім того, залучення роботодавців підтверджується наявністю рецензій-відгуків на ОП. Під час зустрічей з роботодавцями було підтверджено залучення їх до роботи над ОП. Тому ЕГ погоджується, що залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду освітньої програми носить фактичний, системний характер. Разом з тим, хочемо звернути увагу на той факт, що на фокус-групі з ЕГ роботодавці озвучили потребу поліпшення знань з іноземної мови, чого під час анкетувань виявлено не було.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Формально випускників даної ОП ще немає, оскільки акредитація первинна. Проте, програма візиту ЕГ передбачала зустріч із випускниками спеціальності, яка передувала даній ОП. Спількування з випускниками засвідчило їх залучення до днів відкритих дверей, читання лекцій, тематичних зустрічей. Щороку в БНАУ проводяться конференції випускників за участі співробітників БНАУ та здобувачів. В соціальних мережах Instagram та Facebook створено сторінки факультету і кафедри, які дозволяють збирати та аналізувати інформацію щодо кар'єрного шляху випускників (<https://www.facebook.com/ptbd.bnau>, <https://cutt.ly/PjJoVaf>, <https://cutt.ly/ajJoMze>). В університеті існує спеціальний підрозділ зі сприяння працевлаштуванню, який акумулює таку інформацію та опрацьовує її. На фокус-групі зі сервісними підрозділами завідувач відділу зі сприяння працевлаштуванню Ліскович В.А. детально описав процедуру відслідковування кар'єрного шляху випускників та напрями використання цієї інформації університетом. Випускники також підтвердили свою готовність до подальшої співпраці з кафедрою та факультетом. В цілому, за результатами анкетування видно, що переважна частка випускників працевлаштовані відповідно до отриманого фаху.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система забезпечення якості БНАУ забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в реалізації ОП. В ЗВО використовується процесна модель управління якістю освіти (<https://cutt.ly/ocFG2C7>). Основним документом, який регламентує ці питання є «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в Білоцерківському національному аграрному університеті» (<https://cutt.ly/OjJ2wzF>). Це дозволяє вчасно реагувати на виявлені недоліки в ОП та освітній діяльності. Також, в самій ОП наведені принципи та процедури забезпечення якості освіти, моніторингу та періодичного перегляду програми. Під час зустрічі з відповідальним за внутрішню систему забезпечення якості освіти було вказано, що моніторинг та контроль якості освіти за ОП здійснюються на рівні кафедр, факультету та ЗВО. Для постійного забезпечення якості в ЗВО використовується методологія PDCA (plan-do-check-act) (<https://cutt.ly/ocFG2C7>). Крім того, для вчасного виявлення недоліків та оперативного на них реагування в БНАУ проводяться внутрішні аудити системи забезпечення якості, які регламентуються «Положенням про порядок проведення внутрішніх аудитів системи забезпечення якості та здійснення коригувальних і запобіжних дій у Білоцерківському національному аграрному університеті» (<https://cutt.ly/FjJ2srL>). Що стосується безпосередньо даної ОП, то в результаті застосування вищезазначених заходів було виявлено наступні проблемні моменти: потребу у збільшенні терміну виробничої практики; недостатня відповідність деяких дисциплін ПРН; недостатня гнучкість навчального плану щодо вибіркового дисциплін. В результаті було здійснено такі дії: збільшено тривалість виробничої практики; внесено зміни до ОП щодо перенесення дисциплін «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» та «Безпека товарів та довкілля» в цикл обов'язкових дисциплін.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація за даною ОП є первинною. Останньою проведеною акредитацією у БНАУ була акредитація ОП 205 «Лісове господарство». За її результатами було рекомендовано «переглянути кількість опитувань, формалізувати і деталізувати питання опитувальників». У відповідь на цю рекомендацію підрозділом із забезпечення якості освіти було розроблено матрицю опитувань (<https://cutt.ly/pkum3uW>), яка б враховувала кількість анкетувань. Також на сайті ЗВО було оновлено розділ "Освітній процес" (<https://education.btsau.edu.ua/>). Крім того, в процесі спілкування із відповідальним за внутрішню систему забезпечення якості освіти було підтверджено, що рекомендації, надані під час попередніх акредитацій беруться до уваги.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В ЗВО основним координатором формування культури якості є відділ забезпечення якості освіти, який має досить розгалужену структуру уповноважених з якості в кожному підрозділі. В процесі зустрічей з відповідальним за внутрішню систему забезпечення якості освіти та академічним персоналом ЕГ переконалася, що і в університеті в цілому, і на даній освітній програмі сформовані принципи та інструменти, які дозволяють впроваджувати культури якості освітнього процесу. Це і використання принципів академічної доброчесності, і відкрите обговорення проектних документів, змісту та форм освітнього процесу з академічним персоналом, і професійний розвиток кадрового потенціалу, і активне використання платформи Moodle та ін. На засіданнях кафедри та ради факультету регулярно обговорюються актуальні питання якості і процедур її дотримання. З метою максимального залучення учасників академічної спільноти до процесів удосконалення якості освіти на факультеті проводяться зустрічі з представниками керівництва з якості і відповідних структурних підрозділів. Про сформованість культури якості свідчать і результати опитування академічної спільноти (<https://cutt.ly/Sx7QoPt>).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Використання процесної моделі управління якістю освіти. Добре поставлена політика щодо розроблення та перегляду ОП. Регулярний моніторинг та удосконалення ОП. Залучення студентського самоврядування до перегляду та удосконалення ОП. Дієва система анкетування стейкхолдерів. Оперативне реагування на виявлені недоліки.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Не усі стейкхолдери беруть активну участь в удосконаленні ОП, тому рекомендується активізувати цей процес.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Прийнята в БНАУ внутрішня система забезпечення якості вищої освіти показує достатньо ефективну роботу, в тому числі і оперативне реагування на виявлені недоліки, що підтверджується зустрічами з ЕГ працівників БНАУ та інших стейкхолдерів. Регулярне проведення анкетувань усіх груп стейкхолдерів дозволяє постійно вести роботу з удосконалення ОП, а рекомендації, надані при попередніх акредитаціях дозволили поліпшити якість і даної ОП. Разом з тим, більш чітка конкретизація формалізованих показників оцінки внутрішніх показників якості освіти дозволить покращити систему якості освіти ЗВО в цілому та даної ОП зокрема. При цьому вказані ЕГ слабкі сторони за даним критерієм не здійснюють суттєвого впливу на якість освітнього процесу БНАУ і можуть бути усунені в процесі вдосконалення освітньої діяльності. Усі підкритерії відповідають встановленим вимогам, що свідчить в цілому про відповідність критерію 8 рівню В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Основні внутрішні нормативно-правові акти, що визначають правила та процедури регулювання прав і обов'язків усіх учасників освітнього процесу, знаходяться у відкритому доступі на офіційному сайті БНАУ <http://btsau.edu.ua/uk/content/normatyvno-pravovi-dokumenty> в розділі «Про університет». Вони знаходяться в легкому доступі і є зрозумілими. Це, зокрема: Статут БНАУ http://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/pologenna_navh_proces/statut_bt nau_2019.pdf Стратегія розвитку Регіонального університетського центру БНАУ на 2020-2025 роки <https://cutt.ly/UkuW4ii> Політика БНАУ <https://cutt.ly/EkuEe1U> Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в БНАУ <https://cutt.ly/AkuEpXz> Етичний кодекс університетської спільноти <https://cutt.ly/EjYEr3m> Положення про академічну доброчесність у БНАУ <https://cutt.ly/cjYUQwn> Положення про організацію освітнього процесу в БНАУ <https://cutt.ly/mjYIpl3> Положення про освітні програми в БНАУ <https://cutt.ly/ykuEhsk> Колективний договір між адміністрацією та трудовим колективом БНАУ <https://cutt.ly/VjUTCbr> Про студентське самоврядування БНАУ <https://cutt.ly/mcFVltb> Антикорупційна програма БНАУ <https://cutt.ly/djYU49w> Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти БНАУ <https://cutt.ly/IjYj7sv> У цілому ці правила та процедури послідовно дотримуються під час реалізації даної освітньої програми.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект ОП разом з рецензіями, навчальним планом представлено у рубриці "Підрозділи/факультети" вкладки "Освітній процес/освітні програми" університету: <http://btsau.edu.ua/node/3640>.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних зацікавлених сторін та суспільства.

На сайті БНАУ опублікована затверджена ректором освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за посиланням: https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/acreditacia_econ/silabusi/osvit_prof_prog_2020.pdf що містить обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; перелік компетентностей здобувача; нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; форми атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти також там відображено рецензії-відгуки. На сайті оприлюднені силабуси освітніх компонентів, включених до освітньої програми (<http://btsau.edu.ua/node/3733> та <http://btsau.edu.ua/node/3646>). Обсяг інформації, що оприлюднено є достатнім для того, щоб забезпечити можливість потенційних вступників здійснити вибір щодо вступу на дану освітню програму.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Достатня прозорість та публічність основних нормативно-правових документів, що регламентують діяльність ЗВО та його структурних підрозділів, а також процедур, що забезпечують та регулюють освітній процес в ЗВО і на ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Відсутнє відкрите розміщення інформації щодо зауважень та пропозицій роботодавців та здобувачів вищої освіти по проекту ОП. Рекомендовано оприлюднювати після громадського обговорення проект ОП, таблицю із пропозиціями стейкхолдерів, результати та форму громадського обговорення, а також результати проведених опитувань.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є зрозумілими та доступними. Зазначених правил і процедур дотримуються під час реалізації даної ОП. БНАУ своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних зацікавлених сторін. ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями критерію 9. Освітня діяльність за цією програмою повністю відповідають Критерію 9, адже основні нормативно-правові документи даного ЗВО є доступними, прозорими, на офіційному сайті є повна інформація про дану освітню програму, з рецензіями та відгуками стейкхолдерів, проте відсутній систематизований аналіз зауважень та пропозицій в останні роки, але дані недоліки не є суттєвими. Виявлені недоліки можуть бути усунені найближчим часом.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна добросовісність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>БНАУ - Договори з інозем. ЗВО.pdf</i>	gF1M71LjikMEZwN4CereM5c9eAI/oMe5XVkJRh9Xj8o=
Додаток	<i>БНАУ - Erasmus (Документи).pdf</i>	Q1yNwe81CugSC3tDHDeFxcn4gZXE8EtIGurtRg8N37I=
Додаток	<i>співпраця з роботодавцями.pdf</i>	tig0P/Xp4AxWuM71CFGDoOTJhjItv8uSDmfRz6vfvfYw=
Додаток	<i>БНАУ - Unichек (Приклад звіту).pdf</i>	qSq048J4jZ7d6chfxYT2OakoOqP59MRyUiGO4izVgJE=
Додаток	<i>БНАУ - Договір про антиплагіат (2019).pdf</i>	UG8UunTFPyogO6B3vNEuLYf/L8+9pivs1Tqp2dCJdTI=
Додаток	<i>БНАУ - Силабус (Біржі та біржова діяльність).pdf</i>	e9zFj41NQus3HGeHw19jF9FXmZu4oi5BXCg127qpxPc=
Додаток	<i>БНАУ - Бібліотека (Надходження).pdf</i>	qUtX9SebZu/ilSeokQ3Xz3ITNYvuYxPTFuYiPoMbrNE=

Додаток	<i>БНАУ - Договори (Програмне забезпечення).pdf</i>	IjX+fLpKexI96KLfgL/xGz42Sn6sEWw6oAQ6wFRHt34=
Додаток	<i>БНАУ - Про підг. до 2018-2019 н.р. (Технічни стан).pdf</i>	b+RTlmWF7fBhiimKeTioZpdaDVe1EjpFQcULRB3clgs=
Додаток	<i>БНАУ - Преміювання ЗВО (2019).pdf</i>	mHyM+UB9R5yyMxgiW7iNQ2TNaEk+dhFGfdx2JO5FWdQ=
Додаток	<i>БНАУ - Фін. допомога (2018).pdf</i>	RK9yoBTrLcUDzCV6ea8ehgnibaqBDZr/yf9Jz1G3XGw=
Додаток	<i>БНАУ - Центр психолог. допомоги (Сертифікати).pdf</i>	UvoQpk6bGy3ToDQ5hlpJIpNoo3MUNAsaK4oOYYCiFfs=
Додаток	<i>БНАУ - Дипломи ЗВО.pdf</i>	IwxmlAoDO44dc+mZDOot4MU9gEpyD9ASZUXNkzq9zkY=
Додаток	<i>БНАУ - Фін. допомога (№1 2020).pdf</i>	WozMTI3TIgIcXkjkMwX9cR2iG8xBMsB3HMDvySdlCU=
Додаток	<i>БНАУ - Фін. допомога (№2 2020).pdf</i>	jrem+caVqicYpGe+jbY6xoYtoXS6fnhK5lv6HoUvnyI=
Додаток	<i>ОП-2017.pdf</i>	LQiiJEHJtogShIKN+yNFAToZLQTJYH+ZIIy5wjpZK10=
Додаток	<i>ОП-2019.pdf</i>	YUjc8LhDo4PGd2MYX2NahtboEnCBThFtK7Di++KqiIU=
Додаток	<i>НП заочна форма.pdf</i>	R2nq31kB2YEingWUnMKOB/p3d8cBBI+K5oiry4OWaxs=
Додаток	<i>Звіт з практики 1 курс.pdf</i>	HQzbO+GPQCsZr8spBhQF2VS0QwqAKra1HVer8gKwPbo=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Охріменко Ігор Віталійович

Члени експертної групи

Ткачук Валентина Віталіївна

Янковський Валерій Андрійович